

Motion till riksdagen
2010/11:C305

av **Gustav Fridolin och Valter Mutz (MP)**

Stakeholder companies

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda förslaget på en bolagsform utifrån konceptet stakeholder companies.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av lagen om offentlig upphandling och hur densamma tolkas.¹

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkande 2 hänvisat till FiU.

Motivering

Kvartalskapitalismens förödande kortsiktighet bidrar till att stimulera intresset för nya företagsformer. Ett koncept som röner växande uppmärksamhet är stakeholder company. Grundtanken här är att skapa en företagsform där alla som berörs (stakeholders) av ett företags verksamhet också bör ha inflytande över driften: ägare, anställda, underleverantörer, konsumenter, ortsbor, framtida generationer (företrädna av miljöorganisationer eller annan ekologisk kompetens). I USA har flertalet delstater i sin aktiebolagslagstiftning infört paragrafer som tillåter – och i ett par fall ålägger – företagsledningen att ta hänsyn till fler berörda grupper än enbart aktieägarna. Delstatskongressen i Maryland biföll nyligen en motion om att införa företagsformen ”benefit corporation”, där strävan efter sociala och ekologiska överskott ges en med ekonomisk vinst jämbördig ställning, och ytterligare sju delstater överväger liknande lagstiftning. Vid flera amerikanska universitet och tankesmedjor pågår en vital idéutveckling kring ”stakeholderism”, med förslag om styrelse-representation och/eller remissförfarande med vetorätt för olika grupper av intressenter, som ett sätt att demokratisera maktutövningen i landets storföretag.

I Storbritannien har några av Thatcherepokens katastrofala privatiseringar rullats tillbaka enligt formeln avprivatisera utan att förstatliga. Det brittiska banverket, som privatiserades under nittiotalet, har omvandlats till ett så kallat Public Interest Company (PIC), i vars styrelse återfinns företrädare för passagerare, anställda, tågoperatörer och folkvalda politiker och där allt överskott återinvesteras i verksamheten. Vattenverket i Wales utgör ett annat uppmärksammat exempel på denna nya typ av företag.

I Frankrike utsågs den gröne politikern Guy Hascoët år 2000 till världens första minister för social ekonomi; ordagrant löd hans titel: ”minister för solidarisk ekonomi”. Hans kanske mest bestående insats blev införandet av företagsformen SCIC (Société Coopérative d’Intérêt Collectif), som utgör en sorts blandkooperativ av personal och brukare men där även andra intressenter såsom lokalbefolkning kan bli medlemmar; också en kommun kan ingå och tillåts äga upp till 20 procent av kapitalet. SCIC återfinns inom framför allt miljö- och kultursektorn.

Lokal upphandling

Lokal upphandling ger ofta påtagliga multiplikatoreffekter i den lokala ekonomin och bidrar därmed till att skapa arbetstillfällen och skatteintäkter. Internationella studier, bland annat från New Economics Foundation i London, har visat att ett något dyrare anbud från ett lokalt företag ofta i slutändan ändå lönar sig tack vare att pengarna då cirkulerar i den lokala ekonomin istället för att rinna ut ur kommunen eller regionen. Detta är bakgrunden till att, exempelvis, många amerikanska kommuner är beredda att acceptera 5 procent dyrare anbud från lokalt förankrade företag.

Fel! Okänt namn på

I flera svenska kommuner görs en tolkning av lagen om offentlig upphandling och EU-rätten på området som försvårar för främjande av den lokala ekonomin vid upphandlingar. Konsekvensen kan bli att aktörer som skapar arbetsmöjligheter i socialt utsatta områden eller får små bygdeekonomier att växa utkonkurreras av aktörer som vinner upphandlingar utan att åstadkomma liknande lokala vinster. Hur upphandlingar görs på ett sådant sätt att den lokala ekonomin kan gagnas bör utredas och fakta som möjliggör upphandlingar lyckade för den lokala ekonomin bör spridas mellan kommuner, myndigheter och andra upphandlande parter. Regeringen bör därför se över LOU och tolkningarna av densamma i syfte att inspirera till och möjliggöra lokala och sociala hänsynstaganden vid upphandling.

Stockholm den 26 oktober 2010

Gustav Fridolin (MP)

Valter Mutz (MP)